

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

დვალეები

დვალეები, კალიგრაფები. უმეტესობა, როგორც ჩანს, მოღვაწეობდა უცხოეთის ქართულ საგანეებში – იერუსალიმის ჯვრის მონასტერში, სინას მთაზე და სხვ., ზოგიერთი კი – საქართველოში.

დ ვ ა ლ ე ბ ი ალავერდის
ოთხთავი მათეს
სახარების პირველი
გვერდი XI ს.
ხელნაწერთა ეროვნული
ცენტრი თბილისი

XI ს. მოღვაწეობდნენ იოანე და მიქელ დ. იოანეს გადაუწერია „თვენი“ (ა. ცაგარელის კატალოგი, № 36); 1055 მანვე გადაწერა „წმინდა ბასილის ცხოვრება“ (ა. ცაგარელის კატალოგი, № 105), რ-იც დაწერილია ნუსხურით, ლამაზი ხელით, შემკულია მშვენიერი თავსამკაულებითა და საზედაო ასოებით. სავარაუდოდ, ამავე იოანეს ხელითაა ნაწერი ავგაროზ მეფის აპოკრიფული ამბავი ალავერდის ოთხთავში (ხელნაწერთა ეროვნ. ცენტრი A-484). არსებობს მოსაზრება (რ. შმერლინგი), რომ მთელი სახარების გადამწერი მიქელი და გიორგი დ-ები იყვნენ. მიქელის გადამწერილია ნუსხური „ჟამნი“ (ა. ცაგარელის კატალოგი, № 23). იგი აგრეთვე მოხსენიებულია იოანე ოქროპირისეულ იოანეს სახარების თარგმანების ანდერძში (ა. ცაგარელის კატალოგი, № 145); შესაძლოა მისივე იყოს 1049 წ. სვინაქსარიც (ა. ცაგარელის კატალოგი, № 142).

სტეფანე დვალმა გადაწერა ჟამისწირვათა კრებული (ნ. მარის კატალოგი, № 89), გიორგიმ – სინას მთის მონასტრის მეორე კრებული (ი. ჯავახიშვილის კატალოგი, № 36).

კატალოგთა შემდგენლები არაფერს ამბობენ ამ ხელნაწერთა თარიღის შესახებ. გიორგი დვალმა (სავარაუდოდ - სხვა) გადაწერა ლაბეჭინის ოთხთავი (ხელნაწერთა ეროვნ. ცენტრი A-1563), რ-საც XIII ს-ს მიაკუთვნებენ. იგი ნუსხურით ნაწერი მომცრო წიგნია; საზედაო ასოები სინგურითა და მეღნითაა შესრულებული, ზოგი ასო ასოშია ჩასმული, ნაწერი მკაფიოა, ნაკლებად გადაბმული.

ლიტ.: ბ ე რ ი ძ ე ვ., ძველი ქართველი ოსტატები, თბ., 1967.
